



*Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 7/3 2018 s. 1931-1946, TÜRKİYE*

*Araştırma Makalesi*

## **TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANABİLİRLİĞİNİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ**

**Kürşad Çağrı BOZKIRLI\***

**Onur ER\*\***

**Geliş Tarihi: Ağustos, 2018**

**Kabul Tarihi: Eylül, 2018**

### **Öz**

Bu araştırmanın amacı Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nın uygulanabilirliğini Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin görüşlerine göre incelemektir.

Araştırma kapsamında Kars ilinde (Merkez ve Susuz, Arpaçay, Akyaka ilçeleri) çeşitli liselerde görev yapmakta olan 23 Türk dili ve edebiyatı öğretmeni ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar kolay ulaşılabilir durum örneklemesi yöntemiyle belirlenmiştir. Araştırmanın verileri araştırmacılarca geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak gerçekleştirilen görüşmeler ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda açık uçlu beş soru bulunmaktadır. Toplanan veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir.

Yapılan araştırmaya göre Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin çoğunluğu Türk dili ve edebiyatı öğretim programının özel amaçlarına ve kazanımlarına ulaşamadıklarını ifade etmiş ve bunu öğrencilerin yetersizliğine bağlamışlardır.

**Anahtar Sözcükler:** Türk Dili ve Edebiyatı Programı, öğretmen görüşleri, nitel araştırma.

### **THE EXAMINATION OF THE APPLICABILITY OF TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE COURSE PROGRAM ACCORDING TO THE VIEWS OF THE TEACHERS**

#### **Abstract**

The aim of this study is to examine the applicability of Turkish Language and Literature Teaching Program according to the views of Turkish language and literature teachers.

23 Turkish language and literature teachers working in various high schools in the province of Kars (central and Susuz, Arpaçay, Akyaka districts) were interviewed within the scope of the research. Participants were identified by convenience sampling. The data of the study were collected by interviews conducted using the semi-structured interview form developed by the researchers. There are five open-ended questions in the semi-structured

\* Dr. Öğr. Üyesi, Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, kursad36@gmail.com.

\*\* Dr. Öğr. Üyesi, Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, onurer1827@gmail.com.

interview form. The collected data were analyzed by content analysis method.

According to the research, most of the teachers of Turkish language and literature stated that they could not reach to the special aims and acquirements of the Turkish language and literature teaching program and attributed it to the inadequacy of the students.

**Keywords:** Turkish Language And Literature Course Program, teachers' views, qualitative research.

## 1. Giriş

Çok kıymetli şeyleri ifade etmek için yükte hafif pahada ağır deyimi kullanılır. Bununla her ne kadar altın, elmas vb. değerli nesneler kastedilse de bugün bilim ve teknolojinin durumu düşünüldüğünde “pahada ağır” olanın bilgi olduğunu söylemek yanlış olmaz. Özellikle yüksek teknoloji ürünlerin üreticisi durumundaki ABD, Almanya, İsveç, G. Kore, Çin gibi ülkelere bakıldığında onların pazarladıkları ve dünyanın geri kalanının onlardan talep ettikleri şeyin aslında ürettikleri bilgi olduğu rahatlıkla görülebilir. Yani modern dünyanın bir parçası olmak için bilgi üretmek zorunludur.

Şartları ve gereksinimleri çok hızlı değişen dünyaya ayak uydurabilmek özellikle de bilgi üretebilmek yeterli ve başarılı bir eğitim sistemi ile mümkündür. Ancak böyle bir sistemi bu ihtiyaca dönük insan yetiştirebilir. Sürekli bir değişimin söz konusu olduğu bir ortamda eğitim sistemleri de durağan değildir. Daha iyiye ulaşma çabası her eğitim sisteminin ortak hedefi durumundadır. Bu hedefe ulaşabilmek için eğitim programları da değişen toplumsal ihtiyaç ve beklentilere göre şekillenmektedir (Yüksel, 2000). Çünkü “Eğitim sistemlerinin temelini eğitim programlarının oluşturduğu düşünüldüğünde; uygulanan programların aksaklık ve eksikliklerinin giderilmesi, programların toplumsal ve bilimsel değişmelere göre yeniden düzenlenmesi ve bununla beraber eğitimde niteliğin artması beklenir” (Erden, 1993, s. 1’den akt. Orbeyi ve Güven, 2008, s. 134).

Eğitim programları istendik davranışları, kullanılacak araç gereç ve yöntemleri, öğretmenlerin sistem içindeki konumlarını tanımladığından ülkelerin eğitim politikalarının somutlaşmış şekilleridir (Ünal ve Ünal, 2010; Gögebakan Yıldız, 2017).

Eğitim programları içinde yer alan ve öğrenme öğretme süreçleri ile ilgili tüm etkinlikleri kapsayan programlar ise öğretim programıdır. Öğretim programı, belli bilgi kategorilerinden oluşan, bir kısım okullarda beceriye ve uygulamaya ağırlık tanıyan, bilgi ve becerinin eğitim programının amaçları doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazandırılmasına dönük bir programdır (Ulutaş ve Erman, 2011, s. 148).

Türkiye’de Cumhuriyet’in ilk yıllarından bugüne kadar devam eden program geliştirme çalışmalarının (Demirel, 1992; Gözütok, 2003, Akınoğlu, 2005) son halkası 2018 tarihli öğretim programlarıdır. Yenilenen programlardan biri de Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim

Programı'dır. Bilgi okuryazarlığı, eleştirel düşünme, görsel okuryazarlık, iletişim ve iş birliği, medya okuryazarlığı, yaratıcı düşünme ve temel dil becerilerinin geliştirilmesini amaçlayan programın uygulanması sırasında dikkat edilmesi gerekenler ise şu şekildedir:

1. Programdaki okuma çalışmalarında metinleri anlamak ve değerlendirmek esastır. Değerlendirmenin bir parçası olarak metinlerin edebiyat geleneği içindeki yerini belirlemek üzere edebiyat tarihinden yararlanılmalıdır. Ancak bu yararlanma, edebiyat tarihinde bütün türlerin gelişimini bir arada vermek yerine, her türün içinde edebiyat geleneğinin yansıtılması şeklinde gerçekleşmelidir.
2. "Giriş" üniteleri ünite tablosunda belirtilen kendi konuları çerçevesinde ele alınacaktır.
3. Edebiyat eğitimi, edebiyatla ilgili bilgilerin yanı sıra öğrencilerin dilin inceliklerini keşfedecekleri, dil bilincini ve becerilerini geliştirecekleri bir zemindir. Bu bilincin ve becerilerin geliştirilmesi için öğrencilerin edebiyatla temasının okuyucu rolüyle sınırlanmaması, yazma, dinleme ve konuşma yoluyla dil ve edebiyat bilgilerini hayatlarında kullanmalarına olanak sağlayacak çalışmalara yer verilmesi önemlidir.
4. Zümre öğretmenlerince "Ünite, Konu ve İçerikler" tablosu dikkate alınarak belirlenecek kitapların okunup tartışılması, öğrencilerin okuma alışkanlığını geliştirecektir. Buna göre Türk Dili ve Edebiyatı dersi kapsamında öğrencilerin farklı türlerde yazılmış kitapları okumaları sağlanacaktır.
5. Türk Dili ve Edebiyatı derslerinde dil bilgisi çalışmaları, öğrencilerin temel eğitimden edindikleri bilgilerden hareketle ünitelerdeki ilgili metinler üzerinde yapılacaktır. Konu anlatımına girilmeyecektir. Temel eğitimde görmüş oldukları konulara yönelik olarak gerektiğinde hatırlatma amaçlı kısa açıklamalar yapılabilir.
6. Ünitelerdeki sözlü iletişim çalışmalarına ait açıklamalar dikkate alınarak konuşma ve dinleme uygulamaları aşamalı biçimde gerçekleştirilir. Her ünitenin başında, yapılacak sözlü iletişim çalışmaları planlanır, her öğrencinin bir dönemde en az bir sözlü iletişim uygulamasına katılması sağlanmalıdır. Ünitelerdeki sözlü iletişim tür ve tekniklerine dair tanıtıcı bilgiler verilmeli, gerekli görüldüğünde konuyla ilgili örnek video ve uygulamalardan yararlanılarak öğrencilerin konuşma ve dinleme tekniklerini kavramaları sağlanmalıdır.
7. Ders işleniş sürecinde kelime veya kelime gruplarının doğru telaffuzuna yönelik çalışmalara yer verilmelidir.
8. Dersin işlenişinde ve uygulamalarda görsel iletişim araçlarına yer verilmeli; slayt, bilgisayar, televizyon, etkileşimli tahta, Genel Ağ, EBA uygulamaları vb. etkin olarak kullanılmalıdır. Kazanımlarla ilgili belgesel ve film gibi materyallerden yararlanılmalıdır. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen dijital kaynakların kullanımı ile ilgili kurallara, güvenlik tedbirlerine uyulmalıdır (MEB, 2018).

Millî Eğitim Bakanlığınca 2018-2019 eğitim öğretim yılında topyekûn geçileceği ve süreç içindeki gözlem ve değerlendirmelere göre güncellemelerin yapılacağı ifade edilen programlardan biri olan Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nın uygulanabilirliğinin Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesinin ve bu yolla programda yapılacak düzenleme ve güncellemelere katkı sağlanmasının amaçlandığı bu araştırmanın soruları aşağıdaki gibidir:

- Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin öğretim programının özel amaçlarına ulaşabilme durumları nasıldır?

- Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin öğretim programının kazanımlarına ulaşabilme durumları nasıldır?
- Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin öğretim programında belirtilen alana özgü becerileri öğrencilere kazandırabilme durumları nasıldır?
- Türk dili ve edebiyatı öğretmenleri öğretim programının uygulanması sırasında nelere dikkat etmektedir?
- Türk dili ve edebiyatı öğretmenleri öğretim programını genel olarak nasıl bulmaktadır?

## 2. Yöntem

### 2.1. Araştırma Modeli

Araştırma bir nitel araştırma türü olan durum çalışmasıdır. Durum çalışması gerçek bir durum ya da olay üzerinde araştırmacılarca detaylı ve derinlemesine bilgi toplamayı sağlar (Yin, 2003).

### 2.2. Çalışma Grubu:

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir durum örneklemeinde araştırmacılar yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Araştırmaya 2017-2018 eğitim öğretim yılı içinde Kars Merkez ile Susuz, Arpaçay ve Akyaka ilçelerinde görev yapan 23 Türk dili ve edebiyatı öğretmeni katılmıştır. Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin görev yerlerine ilişkin bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Çalışma Grubundaki Öğretmenlerin Görev Yerlerine İlişkin Frekans Dağılımı

| Görev Yeri    | f         |
|---------------|-----------|
| Kars Merkez   | 11        |
| Susuz         | 4         |
| Arpaçay       | 5         |
| Akyaka        | 3         |
| <b>Toplam</b> | <b>23</b> |

Tablo 1’e göre araştırmaya katılan Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinden 11’i Kars Merkez, dördü Susuz, beşi Arpaçay ve üçü Akyaka ilçelerinde görev yapmaktadır.

### 2.3. Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması:

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılarca geliştirilmiş yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Nitel görüşmeler araştırmacılarca sorulan sorular ve muhataplarının verdikleri cevaplara dayanır (Warren, 2001, s. 2). Görüşme formu hazırlanırken

alan yazın taraması yapılmış ve taslak bir form hazırlanmıştır. Taslak forma iki Türk dili ve edebiyatı eğitimi ile bir eğitim bilimleri alanından öğretim üyesinin görüşleri alınarak nihai şekli verilmiştir.

#### 2.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırmacılarca geliştirilen görüşme formu kullanılarak toplanan veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. “İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 227).

Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından ayrı ayrı incelenmiş ve kodlayıcılar arasındaki uyum Miles ve Huberman (1994) tarafından geliştirilen (Güvenirlilik= Görüş Birliği Sayısı/ Toplam Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı Sayısı) formül kullanılarak hesaplanmıştır. Buna göre kodlayıcılar arasındaki uyumun %75 olduğu belirlenmiştir. Uyum yüzdesinin %70’in üzerinde olması güvenirlik için yeterli kabul edilmektedir.

Görüşme yapılan kişilerin bakış açılarını yansıtmak için öğretmenlerin cümlelerine doğrudan yer verilmiştir. Öğretmenlerden alınan cümlelerde ifadenin sahibi öğretmeni tanımlaması için verilen kodlar (ör. Ö1) cümlelerin sonuna eklenmiştir.

#### 3. Bulgular:

Bu bölümde araştırmanın bulguları araştırma soruları doğrultusunda tablolar hâlinde ortaya konmuştur.

##### 3.1. Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin öğretim programın özel amaçlarına ulaşabilme durumları nasıldır?

Tablo 2: Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin öğretim programının özel amaçlarına ulaşabilme durumları

| Ulaşabiliyorum                            | f | Ulaşamıyorum                                                  | f  |
|-------------------------------------------|---|---------------------------------------------------------------|----|
| Ö3, Ö5, Ö13, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21 | 9 | Ö1, Ö2, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö15, Ö19, Ö22, Ö23 | 14 |

Tablo 2’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin çoğunluğu (f: 14) öğretim programının özel amaçlarına ulaşamadığını belirtmiştir. Dokuz öğretmen ise öğretim programının özel amaçlarına ulaşabildiğini ifade etmiştir.

Tablo 3: Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin öğretim programın özel amaçlarına ulaşabilme durumlarına ilişkin görüşleri

| Ulaşabiliyorum                 | f | Ulaşamıyorum                                  | f  |
|--------------------------------|---|-----------------------------------------------|----|
| Öğrencilerin derse olan ilgisi | 4 | Öğrencinin yetersizliği                       | 10 |
| Edebî metinleri kullanma       | 3 | Öğrencilerin derse olan ilgisizliği           | 4  |
| Gerçek hayatla ilişkilendirme  | 1 | Öğrencilerin üniversite sınavına hazırlanması | 1  |
| Araştırma ödevleri             | 1 | Sürenin yetersizliği                          | 1  |
| Akıllı tahta kullanımı         | 1 |                                               |    |

Tablo 3’te görüldüğü üzere öğretim programının özel amaçlarına ulaşabildiğini ifade eden öğretmenlerden “Öğrencilerin derse olan ilgisi” (f: 4), “Edebî metinleri kullanma” (f: 3), “Gerçek hayatla ilişkilendirme” (f: 1), “Araştırma ödevleri” (f: 1) ve “Akıllı tahta kullanımı” (f: 1) kodları elde edilmiştir. Öğretim programının özel amaçlarına ulaşabilen iki öğretmenin görüşleri aşağıda verilmiştir:

Ulaşıyoruz. Çünkü bu ders geçmişiyse geleceğiyle Türk edebiyatını bir bütün olarak inceler. Bunları günümüz yaşantısıyla da bütünleştiriyor ve gençlere edebiyatımızı en iyi şekilde tanıtmaya çalışıyoruz (Ö5).

Özel amaçlara ulaşabiliyorum. Kitaptaki metinlerden hareketle öğrenci hedeflenen kazanıma ulaşıyor. Destek olarak ek metinler buluyorum. Karşılaştırmalar yaparak değerlendirme ve analiz yapabiliyorlar. Ancak okuma alışkanlığı kazanmaları zaman alıyor. Bu durumda sosyokültürel şartları etkili oluyor (Ö13).

Öğretim programının özel amaçlarına ulaşamadığını ifade eden öğretmenlerden “Öğrencinin yetersizliği” (f: 10), “Öğrencilerin derse olan ilgisizliği” (f: 4), “Öğrencilerin üniversite sınavına hazırlanması” (f: 1) ve “Sürenin yetersizliği” (f: 1) kodları elde edilmiştir. Öğretim programının özel amaçlarına ulaşamayan iki öğretmenin görüşleri aşağıda verilmiştir:

Belirtilen amaçların çoğuna ulaşamıyorum. Bunun sebebi ise meslek lisesinde öğrencilerin dersime çok fazla ilgi göstermemesi (Ö2).

Belirtilen amaçlara ulaşamıyorum. Çünkü görev yaptığım lisede okuyan öğrencilerin ön bilgi eksikliğinden kaynaklı sıkıntıları mevcut. Bu durumun üzerine yeni konuları aktarmakta zorluk çekiyorum. Ancak yine de geç kalmış olmadıklarını düşünüp söylenilen amaçları gerçekleştirmek için çaba harcıyorum. Haftada 1 saat kitap okuma saati koyup temel amaçlar için bir adım da olsa atmış oluyoruz (Ö7).

### 3.2. Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin öğretim programının kazanımlarına ulaşabilme durumları nasıldır?

Tablo 4: Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin öğretim programın kazanımlarına ulaşabilme durumları

| Ulaşabiliyorum                     | f | Ulaşamıyorum                                                         | f  |
|------------------------------------|---|----------------------------------------------------------------------|----|
| Ö1, Ö3, Ö5, Ö6, Ö10, Ö11, Ö16, Ö22 | 8 | Ö2, Ö4, Ö7, Ö8, Ö9, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö19, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22 | 15 |

Tablo 4’te görüldüğü üzere araştırmaya katılan Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin çoğunluğu (f: 15) öğretim programının kazanımlarına ulaşamadığını belirtmiştir. Sekiz öğretmen ise öğretim programının kazanımlarına ulaşabildiğini ifade etmiştir.

Tablo 5: Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin öğretim programın kazanımlarına ulaşabilme durumlarına ilişkin görüşleri

| Ulaşabiliyorum                    | f | Ulaşamıyorum                                     | f |
|-----------------------------------|---|--------------------------------------------------|---|
| Öğrencileri aktif hâle getirme    | 3 | Öğrencilerin hazırbulunuşluklarının yetersizliği | 5 |
| Etkinlikler düzenleme             | 2 | Kazanım sayısının fazla olması                   | 3 |
| Kaynakların yeterli olması        | 1 | Edebiyat sevgisi kazandırılmama                  | 1 |
| Öğrenciden alınan olumlu dönütler | 1 | Sürenin yetersizliği                             | 1 |
| Plan yapma                        | 1 | Tecrübe eksikliği                                | 1 |
|                                   |   | Okulun fiziksel yetersizliği                     | 1 |
|                                   |   | Öğrencinin isteksizliği                          | 1 |

Tablo 5’te görüldüğü üzere öğretim programının kazanımlarına ulaşabildiğini ifade eden öğretmenlerden “Öğrencileri aktif hâle getirme” (f: 3), “Etkinlikler düzenleme” (f: 2), “Kaynakların yeterli olması” (f: 1), “Öğrenciden alınan olumlu dönütler” (f: 1) ve “Plan yapma” (f: 1) kodları elde edilmiştir. Öğretim programının kazanımlarına ulaşabilen iki öğretmenin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Çoğunlukla ulaştığımızı düşünüyorum. Çünkü aldığımız dönütler bu şekilde düşünmemizi sağlıyor (Ö1).

Evet ulaşıyorum. Öğrenciler etkinlik ve projelerde aktif olarak yer aldıkları için bu kazanımların çoğuna ulaşıyorum (Ö3).

Öğretim programının kazanımlarına ulaşamadığını ifade eden öğretmenlerden “Öğrencilerin hazırbulunuşluklarının yetersizliği” (f: 5), “Kazanım sayısının fazla olması” (f: 4), “Edebiyat sevgisi kazandırılmama” (f: 1), “Sürenin yetersizliği” (f: 1), “Tecrübe eksikliği” (f: 1), “Okulun fiziksel yetersizliği” (f: 1), “Okulun fiziksel yetersizliği” (f: 1) ve “Öğrencinin isteksizliği” (f: 1) kodları elde edilmiştir. Öğretim programının kazanımlarına ulaşamayan iki öğretmenin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Konusuna göre değişiklik gösteriyor. Bazı konuların kazanım sayısı fazla ve zaman kısıtlı olduğu için tamamına ulaşamıyorum (Ö2).

Her konuyla alakalı çok fazla kazanım var. Hepsine ulaşmamız imkânsız (Ö18).

### 3.3. Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin öğretim programında belirtilen alana özgü becerileri öğrencilere kazandırabilme durumları nasıldır?

Tablo 6: Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin öğretim programında belirtilen alana özgü becerileri öğrencilere kazandırabilme durumları

| Alana Özgü Beceriler   | Kazandırabilen Öğretmenler                                                                | f  | Kazandıramayan Öğretmenler                                      | f  |
|------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|----|-----------------------------------------------------------------|----|
| İletişim ve iş birliği | Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22 | 20 | Ö12, Ö16, Ö23                                                   | 3  |
| Temel dil becerileri   | Ö1, Ö3, Ö5, Ö6, Ö8, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23       | 18 | Ö2, Ö4, Ö7, Ö9, Ö12                                             | 5  |
| Görsel okuryazarlık    | Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö16, Ö18, Ö21, Ö22, Ö23                       | 15 | Ö4, Ö7, Ö8, Ö14, Ö15, Ö17, Ö19, Ö20                             | 8  |
| Yaratıcı düşünme       | Ö1, Ö2, Ö3, Ö6, Ö7, Ö10, Ö11, Ö14, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22                           | 14 | Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö12, Ö13, Ö15, Ö18, Ö23                         | 9  |
| Eleştirel düşünme      | Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö8, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21                                           | 11 | Ö4, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö19, Ö22, Ö23         | 12 |
| Bilgi okuryazarlığı    | Ö1, Ö3, Ö5, Ö6, Ö10, Ö15, Ö16, Ö20, Ö21                                                   | 9  | Ö2, Ö4, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö17, Ö18, Ö19, Ö22, Ö23 | 14 |
| Medya okuryazarlığı    | Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö8, Ö11, Ö19, Ö21, Ö22                                                | 10 | Ö4, Ö7, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö23    | 13 |

Tablo 6’da görüldüğü üzere “İletişim ve iş birliği”, “Temel dil becerileri” , “Görsel okuryazarlık” ve “Yaratıcı düşünme” becerilerini öğretmenlerin çoğunluğu öğrencilere kazandırabilmiştir. “Temel dil becerileri”ni kazandırabilen öğretmenlerden birinin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Gerek okuma gerek yazma derslerinde bu becerileri kazandırmaya çalışıyoruz. Özellikle yaptığımız kitap okuma faaliyetleriyle öğrencilerin okuma ve yorumlama becerilerini daha da ileriye götürmeye çalışıyoruz (Ö5).

“Görsel okuryazarlık” becerisini kazandırabilen öğretmenlerden birinin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Ders içerisinde bilgilerin şema ve tablolarla zenginleştirilmesi verimli olmaktadır” (Ö9).

“Eleştirel düşünme”, “Bilgi okuryazarlığı” ve “Medya okuryazarlığı” becerilerini ise öğretmenlerin çoğu öğrencilere kazandıramamıştır. “Eleştirel düşünme” becerisini kazandıramayan öğretmenlerden birinin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Kazandıramıyoruz. Sebebi öğrencilerin ezberci eğitim sistemine alışmalarıdır (Ö8).

“Bilgi okuryazarlığı” becerisini kazandıramayan öğretmenlerden birinin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Kazandıramıyorum. Öğrencilerimiz bilgi okuryazarlığı konusunda yeterli bilgi birikimine sahip değiller (Ö8).

### 3.4. Türk dili ve edebiyatı öğretmenleri öğretim programının uygulanması sırasında nelere dikkat etmektedir?

Tablo 7: Türk dili ve edebiyatı öğretmenleri öğretim programının uygulanması sırasında nelere dikkat etmektedir

| Uygulamalar                                                      | Uygulayan Öğretmenler                                                                                | f  | Uygulamayan Öğretmenler                                                                                  | f  |
|------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Edebî türlere dönük okuma çalışmaları                            | Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23 | 22 | Ö2                                                                                                       | 1  |
| Ünite tablosuna göre ders işleme                                 | Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22, Ö23      | 21 | Ö6, Ö20                                                                                                  | 2  |
| Öğrenciyi yalnız okuyucu olmaktan çıkaracak etkinlikler yaptırma | Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23       | 21 | Ö17, Ö19                                                                                                 | 2  |
| Öğrencilere farklı türlerde yazılmış kitapları okutma            | Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22  | 22 | Ö23                                                                                                      | 1  |
| Dil bilgisi öğretiminde konu anlatımı yapmama                    | -                                                                                                    | 0  | Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23 | 23 |
| Öğrencilere dönük sözlü iletişim uygulamaları                    | Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23 | 22 | Ö8                                                                                                       | 1  |
| Telaffuz çalışmaları                                             | Ö1, Ö3, Ö6, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö16, Ö18, Ö19, Ö20,                                          | 16 | Ö2, Ö4, Ö5, Ö7, Ö10, Ö15, Ö17                                                                            | 7  |

|                                                          | Ö21, Ö22, Ö23                                                                |    |                            |   |
|----------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|----|----------------------------|---|
| Derslerin işlenmesinde görsel iletişim araçları kullanma | Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22 | 17 | Ö6, Ö8, Ö16, Ö17, Ö18, Ö23 | 6 |

Tablo 7’de görüldüğü üzere “Edebî türlere dönük okuma çalışmaları”, “Ünite tablosuna göre ders işleme” , “Öğrenciyi yalnız okuyucu olmaktan çıkaracak etkinlikler yaptırma”, “Öğrencilere farklı türlerde yazılmış kitapları okutma”, “Öğrencilere dönük sözlü iletişim uygulamaları”, “Telaffuz çalışmaları” ve “Derslerin işlenmesinde görsel iletişim araçları kullanma” uygulamalarını öğretmenlerin çoğunluğu uygulamaktadır. “Edebî türlere dönük okuma çalışmaları” yaptıran bir öğretmenin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Evet, yaptırıyorum; ancak bu zorlama bir çalışma oluyor. Öğrenciler kitap okumak yerine internetten hazır bilgiyi, hazır özeti yazmayı tercih ediyor (Ö12).

“Öğrenciyi yalnız okuyucu olmaktan çıkaracak etkinlikler yaptırma”ya dikkat eden bir öğretmenin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Evet, tiyatro metni yazmak ve oynamak, hikâye canlandırmak, sunum yapmak gibi etkinliklerle öğrenciler konulara daha çok adapte oluyor (Ö13).

“Dil bilgisi öğretiminde konu anlatımı yapmama”ya ise öğretmenlerin hiçbiri dikkat etmemekte ve öğretmenlerin hepsi dil bilgisi konu anlatımı yapmaktadır. Dil bilgisi öğretiminde konu anlatımı yapan öğretmenlerden ikisinin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Evet, yapıyorum. Öğrenciler aynı seviyede olmadığı için veya bildiği bir konuyu tam hatırlayamadığı için anlatıyorum. Hemen her konuyu önce anlatıyorum sonra soru çözüyorum (Ö14).

Evet yapıyoruz. Çünkü temelleri zayıf. İyi olsa bile unutmuş oluyorlar. Dil bilgisi konularına sadece değinmek yetmiyor (Ö23).

### 3.5. Türk dili ve edebiyatı öğretmenleri öğretim programını genel olarak nasıl bulmaktadır?

Tablo 8: Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin öğretim programını genel olarak değerlendirmeleri

| Olumlu                                       | f  | Olumsuz                                                    | f  |
|----------------------------------------------|----|------------------------------------------------------------|----|
| Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö22 | 10 | Ö2, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23 | 13 |

Tablo 8’de görüldüğü üzere öğretmenlerin çoğunluğunun öğretim programına yönelik değerlendirmeleri olumsuzdur. Öğretmenlerden 10’u ise öğretim programına dönük olumlu yönde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 9: Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin öğretim programını yetersiz bulma nedenlerine ilişkin görüşleri

| Olumsuz değerlendirmeler             | f |
|--------------------------------------|---|
| Yoğun olması                         | 5 |
| Uygulanabilir değil                  | 3 |
| Tür odaklı olması                    | 2 |
| Karışık olması                       | 1 |
| Ezberci                              | 1 |
| Dil bilgisi konularının yetersizliği | 1 |

Tablo 9’da görüldüğü üzere olumsuz değerlendirmede bulunan öğretmenlerden “Yoğun olması” (f: 5), “Uygulanabilir değil” (f: 3), “Tür odaklı olması” (f: 2), “Karışık olması” (f: 1), “Ezberci” (f: 1) ve “Dil bilgisi konularının yetersizliği” (f: 1) kodları elde edilmiştir. Öğretim programına dönük değerlendirmeleri olumsuz olan iki öğretmenin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Ders saati sayısı az geliyor. Kısıtlı zamanda yapılabilecek faaliyetler değil bunlar. Tiyatro, şiir, roman eleştirisi 40 dk. zaman dilimleri yetmiyor (Ö21).

Bence en önemli sorun bu. Önceki dönemlerde dönem incelemesi yapılırken yeni programda tür incelemesi yapıyoruz. Öğrenciler dönem özelliklerini bilmeden türler hakkında yorum yapamıyor. Karşılaştırmalar yapılsa bile metne bir dönem adı veremiyor (Ö18).

### Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmada Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı’nın uygulanabilirliği Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmiştir. Araştırmada öğretmenlerin çoğunluğunun öğretim programının özel amaçlarına ulaşamadıkları tespit edilmiştir. Bu durum Türk dili ve edebiyatı dersinin amacına ulaşamaması anlamına gelmektedir. Aşağıda Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Programı’nın özel amaçlarına yer verilmiştir:

- Edebiyatın doğasını, işlevini, birey ve toplum için önemini kavramaları,
- Edebî metinler aracılığıyla Türkçenin inceliklerini, Türk edebiyatının tarih içinde gösterdiği değişim ve gelişimi tanımları,
- Türk edebiyatına ait eserler aracılığıyla millî, manevi, ahlaki, kültürel ve evrensel değerleri anlamaları,
- Dinleme, okuma, yazma ve konuşma stratejilerini doğru ve uygun şekilde kullanarak etkili iletişimciler olmaları,

- Metinler aracılığıyla okuduğunu anlama ve eleştirel okuma becerilerini geliştirmeleri ve okuma alışkanlığı kazanmaları,
- Çeşitli kaynaklardan elde ettikleri bilgileri, soruları cevaplamak, çözüm önerileri üretmek, bulgularını paylaşmak vb. amaçlar için analiz etmeleri ve değerlendirmeleri amaçlanmaktadır (MEB, 2018, s. 12).

Öğretmenler özel amaçlara ulaşamama nedenlerini öğrencilerin hazırbulunuşluklarının yetersizliği ve derse olan ilgisizliği olarak göstermiştir. Yani öğretmenler programın özel amaçlarına ulaşmada yaşadıkları başarısızlığı öğrencilere bağlamışlardır. Özgan ve Tekin (2011) yaptıkları araştırmada öğrencilerin hazırbulunuşluklarının düşük olmasının sebepleri olarak öğretmen, öğrenci, veli, yönetici, program, araç gereç ve rehberlik eksikliğini göstermişlerdir. Aynı araştırmada öğrencilerin hazırbulunuşluklarının düşük olmasından dolayı eğitim öğretim sürecinin olumsuz etkilendiği tespit edilmiştir. Öğrencinin derse olan ilgisizliği ise motivasyonla ilişkilidir. Sürücü ve Ünal'a (2018) göre öğrencinin derse karşı motivasyonun oluşması için en önemli öge öğretmenlerin sınıf içindeki tutum ve davranışlarıdır. Dolayısıyla programın amaçlarına ulaşamamasında öğretmen ve öğrencilerin karşılıklı etkilerinin olduğu söylenebilir.

Araştırmada öğretmenlerin çoğunluğunun öğretim programının kazanımlarına ulaşamadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin çoğunluğu bu durumu öğrencilerin hazırbulunuşluklarının yetersizliğine ve programdaki kazanım sayısının fazlalığına bağlamışlardır. Kuduban ve Atekin (2013) 2005 Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nı öğretmen görüşlerine göre inceledikleri çalışmalarında öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin düşük olmasının öğretim programının uygulanabilirliğini azalttığı sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca çeşitli araştırmalarda Türk dili ve edebiyatı öğretmenleri bu araştırmanın sonucuyla paralel bir şekilde kazanım sayısının azaltılması gerektiğini belirtmişlerdir (Erdem, 2017; Arseven, Konür ve Yavuzkılıç, 2017).

Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nda alana özgü yedi beceriden bahsedilmiştir. Söz konusu becerilerin birçoğunu Türk dili ve edebiyatı öğretmenleri öğrencilerine kazandırabildiklerini belirtmişlerdir. Ancak "Eleştirel düşünme", "Bilgi okuryazarlığı" ve "Medya okuryazarlığı" becerilerini öğretmenlerin çoğu öğrencilere kazandıramamıştır. Kurdayoğlu ve Çelik (2011) tarafından yapılan araştırmada ise 9. sınıf Türk Edebiyatı Programı'nın eleştirel düşünme boyutunun öğretmenler tarafından uygulanabilirlik düzeyinin yeterli olduğu tespit edilmiştir.

Bilgi okuryazarlığı her ortamdaki bilgiye erişim, bilginin kullanımı ve değerlendirilmesi ile ilgili olduğu için medya okuryazarlığını da kapsamaktadır (Kurbanoğlu, 2010). Baysen, Çakmak ve Baysen (2017) eğitim fakültelerinin programlarında doğrudan bilgi okuryazarlığı ile ilgili bir dersin olmadığını belirtmişlerdir. Dolayısıyla öğretmenlerin bilgi okuryazarlığı ve medya okuryazarlığı altyapılarının olmaması onların söz konusu becerileri öğrencilere kazandırılmamalarının sebebi olabilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nda programın uygulanması sırasında dikkat edilmesi gerekenlere genel olarak uymaktadırlar. Ancak araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamı programda dil bilgisi öğretiminde konu anlatımı yapılmaması gerektiği belirtilmesine rağmen konu anlatımı yaptıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenler görüşmelerde genellikle öğrencilerin dil bilgisi altyapılarının zayıf olduğundan hatırlatma amaçlı konu anlatımı yaptıklarını ifade etmişlerdir. Erdem ve Topbaş (2017) öğrencilerin dil bilgisi düzeylerinin öğrenim gördükleri lise türü ile ilişkili olduğunu belirterek programda dil bilgisi anlatımı konusunda öğretmenlere esneklik tanınması gerektiğini belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nı genel olarak yetersiz bulmuşlardır. Öğretmenler programı yoğun bulduklarından uygulanabilir görmemektedirler. Erdem ve Topbaş da (2017) yaptıkları araştırmada öğretmenlerin Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nda yer alan amaçlara yeterince ulaşamadıklarını tespit etmişlerdir. Göçer'e (2016) göre ise derslerini öğrencilerini ön planda tutarak planlayan, öğrencilerin derslere aktif katılımlarını sağlayan ve yöntem ve teknikleri etkili bir şekilde kullanan öğretmenler programın başarıya ulaşmasını sağlayabilir. Bunun için de lider vasfına sahip öğretmenlere ihtiyaç vardır.

Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki önerilere yer ver verilmiştir.

- Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nın amaçlarına ulaşması için öğretmenlerin eğitim öğretim yılı başı ve sonundaki seminer eğitimlerinde programın uygulanışı üzerinde daha fazla durulabilir. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nı geliştiren uzmanların öğretmenlere özellikle seminer dönemlerinde programla ilgili uzaktan eğitim vermeleri sağlanabilir.

- Öğrencilerin derse olan ilgilerini artırmak için Türk dili ve edebiyatı ile ilgili il ve / veya ilçe millî eğitim müdürlüklerinin gözetiminde okul içi ve dışı etkinlikler düzenlenebilir.

- Öğretmenlerin alana özgü bazı becerileri kazandırmada sıkıntı yaşadıkları belirlenmiştir. Eleştirel düşünme ve bilgi okuryazarlığı dersleri Türk Dili ve Edebiyatı

Öğretmenliği ve Türk Dili ve Edebiyatı Lisans Programlarına eklenebilir. Bunun yanında formasyon eğitiminde de söz konusu derslere yer verilebilir.

- Bu araştırmada programda dil bilgisi konu anlatımı yapılmaması tavsiye edilmesine rağmen öğretmenlerin dil bilgisi konu anlatımı yaptıkları görülmüştür. Dolayısıyla programda dil bilgisi anlatımının gerekli olup olmadığına öğretmenin karar verebilmesine olanak sağlayacak bir esneklik sağlanmalıdır.

### Kaynaklar

- Akinoğlu, O. (2005). Türkiye’de uygulanan ve değişen eğitim programlarının psikolojik temelleri. *M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 22, 31-46.
- Arseven A., Konür, E. ve Yavuzkılıç, S. (2017). Ortaöğretim Türk edebiyatı dersi öğretim programı amaçlarının gerçekleşme durumunun incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 7(14), 131-146.
- Baysen, F., Çakmak, N. ve Baysen, E. (2017). Bilgi okuryazarlığı ve öğretmen yetiştirme. *Türk Kütüphaneciliği*, 31(1), 55-89.
- Demirel, Ö. (1992). Türkiye’de program geliştirme uygulamaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 27-43.
- Erdem, C. (2017). Türk dili ve edebiyatı öğretimi uygulamaları üzerine bazı tespitler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 50(1), 99-126.
- Erdem, İ. ve Topbaş, S. (2017). Dil ve anlatım ile Türk edebiyatı derslerinde karşılaşılan sorunlar ve bunlara yönelik çözüm önerilerine dair öğretmen görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2, 465-495.
- Göçer, A. (2016). Öğretmen rolleri ve öğrenci etkililiği bakımından Türk dili ve edebiyatı eğitiminde metin çözümleme süreci. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(2), 115-131.
- Gögebakan Yıldız, D. (2017). Eğitimde program geliştirme dersine yönelik tutum ve metaforik algıların incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 7(14), 113-130.
- Gözütok, F. D. (2003). Türkiye’de program geliştirme çalışmaları. *Milli Eğitim Dergisi*, 160, [http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli\\_Egitim\\_Dergisi/160/gozutok.htm](http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/160/gozutok.htm) (Erişim: 10.08.2018).
- Kuduban, Ö. ve Aytekin, S. (2013). 2005 Türk edebiyatı öğretim programına yönelik öğretmen görüşleri: Trabzon örneği. *Karadeniz Araştırmaları*, 39, 167-186.
- Kurbanoğlu, S. S. (2010). Bilgi okuryazarlığı: Kavramsal bir analiz. *Türk Kütüphaneciliği*, 24(4), 723-747.
- Kurudayıoğlu, M. ve Çelik, G. (2011). 9. Sınıf Türk Edebiyatı Programı’nın eleştirel düşünme açısından öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 213-237.
- MEB. (2018). *Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (9, 10, 11 ve 12. sınıflar)* Ankara: MEB.
- Miles, M. B. ve Huberman, M. A. (1994). *Qualitative data analysis*. London: Sage.

- Orbeyi, S. ve Güven, B. (2008). Yeni İlköğretim Matematik Dersi Öğretim Programı'nın değerlendirme ögesine ilişkin öğretmen görüşleri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 4(1), 133-147.
- Özgan, H. ve Tekin, A. (2011). Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin sınıf yönetimine etkisine yönelik öğretmen görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 421-434.
- Sürücü, A. ve Ünal, A. (2018). Öğrenci motivasyonunu artıran ve azaltan öğretmen davranışlarının incelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(8), 253-295. DOI: 10.26466/opus.404122.
- Ulutaş, S. ve Erman, M. (2011). Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze Türkiye'de uygulanmış olan ilkokul, ortaokul ve ilköğretim okulları öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 2(1), 148-154.
- Ünal, F. ve Ünal, M. (2010). Türkiye'de ortaöğretim programlarının gelişimi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. 1, 110-125.
- Warren, C. A. B. (2001). Qualitative interviewing in: Handbook of interview research. Sage.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yin, R. K. (2003). *Case study reseach design and methods*. (3<sup>th</sup> ed.). California: Sage.
- Yüksel, S. (2000). Millî Eğitim Bakanlığındaki program geliştirme çabalarının değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24, 581-608.

## Extended Abstract

### Objective

The aim of this study is to examine the applicability of Turkish Language and Literature Teaching Program according to the views of Turkish language and literature teachers.

### Method

The research is a case study being one of the qualitative research types. 23 Turkish language and literature teachers working in various high schools in the province of Kars (central and Susuz, Arpaçay, Akyaka districts) were interviewed within the scope of the research. Participants were identified by convenience sampling. The data of the study were collected by interviews conducted using the semi-structured interview form developed by the researchers. The draft form prepared by the researchers in order to receive the views of Turkish language literature teachers about the applicability of the program was presented to two faculty members from Kilis 7 Aralık University, one from Atatürk University and two from Uludağ University for expert view. The necessary corrections were made according to the feedbacks received from the experts. In order to ensure the language validity of the semi-structured interview form, pilot interviews were held by three Turkish language and literature teachers. Lastly, the final shape of the semi-structured interview form was given with the feedbacks received. The reliability of the semi-structured interview form was calculated using the formula of Miles and Huberman (1994)  $[\text{Consensus} / (\text{Consensus} + \text{Dissensus}) \times 100]$ . The inter-encoder reliability was calculated as 90%. The categories, themes and the codes presented separately by two different researchers were compared. Codes having divergence were discussed and organized under the relevant categories and themes. In the first part of the semi-structured interview form, there are questions about the gender and professional seniority of the teachers and the types of schools they work in. Afterwards, there are five open-ended questions. The collected data were analyzed by content analysis method.

### Findings and Conclusion

According to the research, most of the teachers of Turkish language and literature stated that they could not reach to the special aims (f: 14) and acquirements (f: 15) of the Turkish language and literature teaching program and attributed it to the inadequacy of the students. In addition, while the teachers participating in the research stated that they enabled the students gain the field-specific skills as "Communication and Cooperation" (f: 20), "Basic Language Skills" (f: 18), "Visual Literacy" (f: 15), and "Creative Thinking" (f: 14), they could not reach the skills of "Critical Thinking" (f: 12), "Information Literacy" (f: 14) and "Media Literacy" (f: 13). Teachers have expressed mostly the negative effects of the internet as the justification. Teachers of Turkish language and literature participating in the research have stated that they acted in accordance with the program by paying attention to those issues emphasized as "Reading Studies on Literary Types", "Teaching Lesson by Unit Table", "Organizing Activities for Students not to make them only Readers", "Making Students to Read Books Written in Different Genres", "Making Verbal Communication Practices for Students", "Conducting Pronunciation Activities" and "Using Visual Communication Tools during the Courses". However, they also stated that they were acting out of the program's expectation in terms of "Teaching Grammar", emphasized not to be included in the program. All of the teachers participated in the research noted that they have to describe grammar due to various reasons. Teachers were asked to evaluate the program in general and the majority of the teachers indicated that the program (f: 13) was inadequate. As a result of the research, it was seen that Turkish language and literature teachers participating in the research experienced problems in terms of accessing the special purposes and acquirements of the Turkish Language and Literature Course Program, which was updated and put into practice in the academic year of 2017-2018 and while teachers were paying attention to the issues to be considered during the implementation of the program, they had to explain grammar to their students and found that the program was inadequate. Accordingly, it has been concluded that the applicability of the current program is weak and its deficiencies should be remedied. It is of great importance to review and update the program in accordance with the opinions of teachers who are the implementers of the program.